

Fjernelse af mandler

(tonsillektomi)

Tonsillektomi betyder kirurgisk fjernelse af mandlerne (tonsillerne). Det er et indgreb, som blev udført allerede 1000 år før Kristus. Selv om tonsillektomi udføres mindre hyppigt end tidligere, er det stadig en af de mest almindelige operationer, der udføres, særligt hos børn. Indgrebet er omstridt - både når det gælder, hvem som bør opereres, og hvordan indgrebet bør blive udført.

Hvornår bør mandlerne fjernes?

Der er i Danmark stor enighed mellem øre-næse-halslæger om, at tilbagevendende kraftige halsbetændelser (infektion i mandlerne) 3-4 gange om året, over mindst to år, er en god grund til at anbefale operationen. Det samme gælder, hvis en person har haft halsbyld én eller flere gange.

I tilfælde, hvor mandlerne er så store, at de skaber åndedrætsbesvær og måske synkeproblemer for barnet, er der også grund til operation. I nogle tilfælde vælges der dog kun at gøre en delvis fjernelse.

Er en person over længere tid generet af dårlig ånde, som følge af propper i mandlerne, er der også indikation for at fjerne dem (ses oftest hos voksne).

Søvnapnø er en tilstand, hvor luftvejene lukkes til under søvn. Det medfører gentagne episoder med pause i vejrtrækningen. Tilstanden rammer oftest overvægtige, midaldrende mænd og diskuteres også som et grundlag for fjernelse af mandlerne.

Slutteligt, ved mistanke om kræft i svælget, kan det være nødvendigt at fjerne en mandel mhp. vævsundersøgelse (mikroskopi).

Hvornår er man tilbageholden med operation?

Man er tilbageholdende med at operere børn, der i perioder har halssymptomer, som led i øvre luftvejsinfektioner. Her er der oftest tale om infektion i hele svælget og ikke kun i mandlerne. Man vil også helst undgå at operere børn, der er yngre end 3-4 år. Endeligt skal personer med blødningstilstande heller ikke opereres.

FØR OPERATIONEN

Undgå i ca. 2 uger inden operation alle former for naturmedicin, fiskeolie, E-vitamin, glucosaminsulfat, ingefær, chiafrø, hvidløg,

ginseng, gingko biloba og Q10. Disse præparater kan øge blødningstendensen. En uge efter operationen kan du tage præparaterne igen.

OPERATIONEN

Indgrebet bliver foretaget i fuld narkose. Mandlerne bliver oftest fjernet fuldstændigt. I nogle tilfælde, dvs. specielt hos børn med for store mandler, kan der foretages delvis fjernelse. Ofte bliver "polypperne" (adenoiderne), som findes i rummet bag næsehulen, fjernet i forbindelse med samme indgreb.

På nogle sygehuse udføres indgrebet som dagkirurgi. Det vil sige, at du møder fastende om morgenen og tager hjem om eftermiddagen. Man har fundet, at dette i mange tilfælde er medicinsk forsvarligt. Disse patienter sover bedre, drikker mere og har færre smerter end dem, som tilbringer den første nat på sygehus. Hos os kan du derfor forvente at blive udskrevet samme dag, som du bliver opereret.

EFTER OPERATIONEN

De første dage efter indgrebet vil du opleve at have smerter. Du skal være opmærksom på at få tilstrækkelig med smertestillende medicin.

Det er vigtigt, at du tager din smertemedicin fast, dvs. som du har fået at vide, du skal. Smerterne mindskes gradvist i løbet af 3-5 dage, men kan godt vare længere.

Det er vigtigt, at du drikker rigeligt. Spis det, du har lyst til, men "blød" mad er lettere at synke. Vi anbefaler koldt og flydende mad den første dag. Den efterfølgende dag skåne-/hakket kost samt evt. flødeis. Undgå varm, grov eller krydret mad den første uge.

Undgå rygning, alkohol, varme bade, tunge løft og større fysiske anstrengelser de første 10 dage.

KOMPLIKATIONER

Blødning efter operativ fjernelse af mandlerne

Efter operativ fjernelse af mandlerne kan der optræde blødning fra operationssårene i halsen. Blødning kan vise sig i form af mindre blodklatter i spyttet, men mere alvorlige blødninger ses. Blødning kan forekomme umiddelbart efter operationen, men optræder hyppigst 10-14 dage efter operationen, når sårskorperne løsner sig.

*Ved blødning bør patienten selv, eller de pårørende, telefonisk kontakte hospitalet på:
Tlf.: 39 77 70 77 (i tidsrummet fra mandag kl. 07.00 til fredag kl. 17.00)*

Uden for hospitalets telefontid, eller hvis der er tale om kraftig blødning, ringes 112.

Ved lettere blødning og hvis hospitalet skønner, at der er behov for nærmere undersøgelse evt. observation, vil patienten blive bedt om at komme ind på privathospitalet med henblik herpå.

I de tilfælde, hvor der er tegn på alvorlig pågående blødning, vil privathospitalet arrangere akut ambulanceafhentning af patienten til nærmeste offentlige hospital, hvor der er en akutfunktion eller åbent på øre-næse-halsafdeling. Privathospitalet vil underrette vagthavende øre-næse-halslæge om, at patienten er på vej ind på hospitalet.

Uanset hvordan blødningen viser sig, er det vigtigt, at patienten er under opsyn af en voksen person.

Øvrige komplikationer

Foruden blødning kan kortvarig temperaturforhøjelse og/eller øresmerter opstå efter operationen. Ved temperaturforhøjelse og vedvarende øresmerter bør det udelukkes, at der er opstået mellemørebetændelse. Oplever du dette, skal du kontakte Capiro på: Tlf.: 39 77 70 77 (i tidsrummet fra mandag kl. 07.00 til fredag kl. 17.00)

Andre forbigående og ganske hyppige gener er taleforstyrrelse og synkebesvær.

Hvordan er langtidsudsigterne?

Prognosen er god, og tilbagefald efter korrekt udført operation er usædvanlig.

KONTAKT

Har du nogen spørgsmål, er du altid velkommen til at kontakte os på nedenstående telefonnumre.

Hellerup: 3977 7070

Odense: 6548 7070

Aarhus: 8612 1186

Skørping: 9839 2244

Viborg: 8725 0899

Telefontider:

Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00

Fredag kl. 8.00-16.00

info@capiro.dk

www.capiro.dk

○ **Hellerup**
Hans Bekkevolds Allé 2B
2900 Hellerup
Tlf.: 3977 7070

○ **Odense**
Pantheonsgade 25
5000 Odense C
Tlf.: 6548 7070

○ **Aarhus**
Margrethepladsen 3
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1186

○ **MR Aarhus**
Morten Børups Gade 8
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1200

○ **Viborg**
Stadion Allé 7
8800 Viborg
Tlf.: 8725 0899

○ **Skørping**
Himmerlandsvej 36
9520 Skørping
Tlf.: 9839 2244

info@capiro.dk • capiro.dk

Telefontider:

Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00

Fredag kl. 8.00-16.00

Revideret af CBU/AVH

Sidst revideret: 24. august 2021

Revideres igen: August 2024

Version 4

Capiro

Del af Ramsay Santé